

ISMERTETÉS

Dux László Ph.D. értekezése

Az év elején védte meg doktori értekezését, illetve szerzett Ph.D. fokozatot Dux László a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Doktori Iskolájában. Az értekezés „A migráns munkavállalók jogvédelmének multilaterális eszközei” témában született Hajdú József témavezetése mellett. Bírálói Kardos Gábor (ELTE ÁJK) és Berke Gyula (PTE ÁJK) voltak. A bíráló bizottság a dolgozatot száz százalékos eredménnyel értékelte.

A szerző számos dolgozatának tárgyát képező részterületre vonatkozó, illetve a dolgozat tárgyhöz közvetve vagy közvetlenül kapcsolódóan közreadott publikációját követően készítette el értekezését. Külön is meg kell említenünk, hogy a témaválasztás a hazai jogirodalomban újszerűnek, illetve eredetinek tekinthető, különös figyelemmel arra, hogy az államhatárokon átnyúló munkavégzési célú népmozgások vizsgálata az utóbbi két évtizedben kizárólag az európai integrációval összefüggő, a tagállamok közötti migráció szabadsága politikai, gazdasági és jogi kérdéseinek vizsgálatára korlátozódott. A szerző által feldolgozott irodalom jegyzéke is jól mutatja, hogy európai jogi tárgyú dolgozatok mellett alig-alig adódott alkalom a multilaterális jogi eszközöket tárgyaló hazai publikációk említésére. Összességében az is megállapítható, hogy az értekezés tulajdonképpen az első átfogó, monografikus igényű kísérlet a migráns munkavállalók jogi helyzetének, illetve az erre vonatkozó (elsősorban) nemzetközi jogi szabályozásnak az áttekintésére. A téma jelentősége nem szorul indokolásra: az Európai Bizottság által a közelmúltban indított harmadik államokkal való együttműködést elősegíteni hivatott program vagy az OECD 2007. évi migrációs jelentése egyértelműen utalnak arra, hogy a nemzetközi népmozgások mögött a munkavállalási célú migráció válik meghatározóvá.

Az értekezés I. Részének célkitűzése a migráns munkavállalók problematikája történeti és fogalmi alapjainak bemutatása. A leíró jellegű feldolgozás áttekinti a migráns munkavállaló fogalmának meghatározására tett nemzetközi és európai jogi kísérleteket, valamint a jogvédelem lehetséges eszközeit. A II. Rész az egyetemes emberi jogi egyezményeket dolgozza fel. Lényegében teljes körűen bemutatja az ENSZ egyezményeket, valamint az ENSZ érintett intézményeit azzal az összegző, értékelő megállapítással, hogy mivel a hangsúly a jövőben várhatóan az egyéni panaszok rendszerére támaszkodó jogvédelemre tolódik, az ENSZ szerepe és lehetőségei korlátozottnak tűnnek. A dolgozat III. Része a vándormunkások és családtagjaik jogvédelméről szóló ENSZ egyezményt (1990) mutatja be részletesen. A szerző itt elemzi a kérdéskör egyik legalapvetőbb elméleti és gyakorlati összefüggését, az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését, illetve ennek aspektusait. Az egyezmény kapcsán részletesen tárgyalja a dokumentált és a nem dokumentált vándormunkások jogállása közötti különbséget és a differenciálás mögött meghúzódó politikai-gazdaságpolitikai problematikát. Rendkívül részletesen kidolgozott a IV. Rész, amely a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet aktivitásait tárgyalja. Az egyes ILO egyezmények és ajánlások bemutatása teljes körű. Kiemelkedő tájékozottságot mutat, illet-

ve a hazai irodalomban egyedülálló az Európán kívüli regionális integrációs szervezetek migráns munkavállalókra vonatkozó szabályozásának bemutatása. Az európai (regionális) szabályozás feldolgozása két tematikus fejezetre tagozódik. Az első az Európa Tanács keretében megvalósult – erősen korlátozott – eredményeket mutatja be. A második az európai közösségi jogi aspektusokkal foglalkozik; itt a szerző fejtegetéseit az Európai bíróság eset-jogával is alátámasztja. A külföldiek foglalkoztatásának szabályozására irányuló hazai jog-anyag és jogalkalmazás bemutatása vázlatos, ugyanakkor figyelemre méltók a magyar jog és egyes nemzetközi szerződések közötti kapcsolatra vonatkozó megállapítások. A dolgozat záró része összefoglalást és következtetéseket tartalmaz, illetve e körben több javaslatot is megfogalmaz a vándormunkások jogvédelmi eszközei hatékonyságának növelésére.

Az eredeti témaválasztás jól mutatja a szegedi munkajogi és szociális jogi iskola nemzetközi és összehasonlító jogi szemlélet melletti elkötelezettségét, amelyet Nagy László nyomdokain napjainkban Hajdú József visz tovább.

Berke Gyula